

ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK DANIŞMANLARDAN BEKLEDİKLERİ GÖREVLER VE DANIŞMANLARIN GÖREV ALGILARI

Y.KUZGUN

S. A. SEVİM

H.ERSEVER

G.AKBALIK

M.PIŞKİN

Z.HAMAMCI

ÖZET:

Bu çalışmada, danışmanlık hizmetleri ve akademik danışmanların rolleri, öğrenciler ve akademik danışmanların görüşleri yoluyla değerlendirilmiştir. Araştırmaya, Ankara Üniversitesi'nin farklı fakültelerinden 1368 öğrenci ve 118 akademik danışman katılmıştır. Görüşler anket yoluyla toplanmış ve toplanan veriler t testi ile analiz edilmiştir. Sonuçlar, akademik danışmanların rollerini algılamaları ve öğrencilerin akademik danışmanlardan beklentileri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir.

ABSTRACT:

In this, advisory servisory services and the roles of academic advisors were assessed through the opinions of students and academic advisors. 1368 students and 118 academic advisors from different faculties of Ankara University participated in this study. The apinions were collected by means of questionnaire. Collected data was analyzed through t test technique. Results indicated that there is a significant difference between what academic advisors' perceptions of their roles are and what the sutudents expect from academic advisors.

Çağdaş eğitim anlayışı eğitim kurumlarında öğrencilerde gözlenen yetenek ve ilgi farklılaşmalarına cevap verecek şekilde kendi içinde çeşitlemelere gidebilen esnek programlar uygulanmasını gerektirmektedir. Programlarda ortak zorunlu dersler yanında, öğrencilerin yetenek, ilgi ve ihtiyaçlarına göre seçebilecekleri derslerin bulunması, her öğrenci için ayrı bir program yapılmasını gerektirmektedir. Bu nedenle çeşitlendirilmiş programlar uygulayan eğitim kurumlarında eğitim sorumlularının eğitim ihtiyaçlarını belirleyebilmek için öğrencileri ile yakından ilgilenmeleri gerekmektedir. Yükseköğretim kurumlarında bu hizmet "Danışman" adı ile görevlendirilen öğretim elemanlarından beklenmektedir.

Ülkemizde yükseköğretim kurumlarında lisans eğitiminde akademik danışmanlık hizmetleri Yükseköğretim Kanunundan önce de Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi gibi öğretim kurumlarında verilmekteydi. Ancak daha sonra Yükseköğretim Kanununda “Öğrencilere akademik danışman tayin edilmesi” hükmü ile bu uygulama bütün yükseköğretim kurumlarında yaygınlaştırılmıştır (Kuzgun, 1989).

Gülerman (1989) 1750 sayılı Üniversite Kanununun Öğretim Üyeleri ve Görevleriyle ilgili 18. Maddesinin (c) bendinde öğretim üyelerinin akademik danışmanlık görevlerini “Haftanın en az iki günü belli saatlerde öğrencileri kabul ederek onlara gerekli alanlarda yardım etmek ve yol göstermek olarak tanımladığını, kanunda gerekli alanlar ile neyin kastedildiğinin açıkça belirlenmemiş olduğunu ifade etmektedir.

Bununla birlikte akademik danışmanların görevlerinin ders programlarının yapılmasına yardım etme, öğretim faaliyetleriyle ilgili konularda bilgi verme (sınavlar, yönetmelikler, etkili çalışma yöntemleri gibi), yönetim ve öğrenci arasında iletişim sağlama gibi noktalarda toplandığı görülmektedir. Yine de akademik

danışmanların görevlerinin neler olduğu yeterince belirgin değildir. Danışmanlar genellikle görevlerini, kendi algılama şekillerine göre yerine getirmektedirler. Öğrenciler de danışmanların görevlerini tam olarak bilmedikleri için onların görevlerini sadece kayıt yaptırma, sınav sonuçlarıyla ilgilenme olarak algılayıp danışmanlardan yalnızca bu yöndeki hizmetleri beklemektedirler (Aydın, 1987). Bu nedenle öğretim üyelerinin akademik danışmanlık görev algılarının ve öğrencilerinde akademik danışmanlarından bekledikleri görevlerin bilinmesine ihtiyaç vardır.

Yükseköğretim kurumlarındaki akademik danışmanlık hizmetleriyle ilgili ülkemizde yapılan ilk araştırma Kuzgun tarafından Ankara Üniversitesinde okumakta olan 250 öğrenci ve 49 öğretim elemanı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin akademik danışmanlardan bekledikleri görevlerle ve danışmanların görev algılarının incelendiği bu çalışmada, 39 görev maddesinden 20'sinde akademik danışmanlarla öğrenciler arasında bu görevlerin akademik danışmanın görevleri olduğu konusunda anlayış birliği olduğu görülmüştür. Ancak araştırma bulguları öğrencilerin bekledikleri görevlerin çok azını görebildiklerini ortaya koymuştur.

Ülkemizdeki yükseköğretim kurumlarındaki akademik danışmanların verdikleri hizmetlerin değerlendirilmesiyle ilgili bir başka çalışmada (Tümkiye-Acımış, 1990) akademik danışmanlar ile öğrencilerin akademik danışmanlıkla ilgili görev algılarının birbirine benzer olduğu, buna karşın verilen hizmetlerin algılama biçimlerine uygun olmadığı bulunmuştur. Öğrencilerde danışmanlarından beklentilerine uygun hizmetleri görmediklerini belirtmişlerdir. Araştırmada yeterli danışmanlık hizmetlerinin verilmesini engelleyen en önemli unsurlar olarak; öğrenci sayısının çokluğu, danışman öğrenci etkileşiminin olmaması ve sürekli değişen yönetmelikler gösterilmiştir.

Demir'de (1995) Ortadoğu Teknik Üniversitesinde okuyan öğrencilerle akademik danışmalar üzerinde gerçekleştirdiği araştırmada akademik danışmanların ve öğrencilerin akademik danışmanlık hizmetleriyle ilgili değerlendirmelerinin karşılaştırmış ve sonuçta akademik danışmanların ve öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu bulmuştur.

Can (1995) öğretim elemanlarının akademik danışmanlıkla ilgili görevlerini yerine getirmede kendilerini ne derece yeterli bulduklarını incelemiş ve sonuçta öğretim elemanlarının ve ancak %28.2'sinin bu konuda kendini yeterli olarak algıladığını saptamıştır.

Araştırmanın Amacı

Ankara Üniversitesinin kuruluşunun 50.yılı etkinlikleri çerçevesinde , son 10 yıl içerisinde Ankara Üniversitesinde yürütülmekte olan akademik danışmanlık hizmetlerinde bir gelişme olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

1. *Akademik danışmanların görev algıları ile öğrencilerin görev beklentileri arasında anlamlı bir fark var mıdır?*

2. *Öğrencilerin akademik danışmanlarından bekledikleri hizmetlerle, gördükleri hizmetler arasında anlamlı bir fark var mıdır?*

3. *Akademik danışmanların verebildiklerini ifade ettikleri hizmetlerle, öğrencilerin verildiğini ifade ettikleri hizmetler arasında anlamlı bir fark var mıdır?*

Yöntem

Bu araştırma Ankara Üniversitesine bağlı 9 fakülte ve bir yüksekokulda yürütülmüştür. Çalışmaya Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi, İletişim Fakültesi, Tıp Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Fen Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Eczacılık Fakültesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Ziraat Fakültesi Ev

Ekonomisi Yüksekokulunda okumakta olan 1368 öğrenci ve 118 akademik danışman katılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada akademik danışmanların ve öğrencilerin akademik danışmanlıkla ilgili görüşlerini değerlendirmek amacıyla 1986 yılında Kuzgun tarafından geliştirilen anket esas alınmıştır. Ancak daha sonra anketten bazı maddeler çıkarılmış yerine başka maddeler eklenmiş, böylece 33 maddeden oluşan yeni bir anket formu hazırlanmıştır.

Hazırlanan anket uygun yönergelerle akademik danışmanlara ve öğrencilere verilmiş ve her bir maddeyi 4 basamaklı bir dereceleme ölçeği üzerinde işaretlemeleri istenmiştir. Öğretim üyelerine verilen envanter yönergesinde;

1. İfade edilen görev maddelerinden her birini ne ölçüde bir akademik danışmanın görevi saydıklarını,

2. Bu görevleri ne ölçüde yerine getirebildiklerini belirtmeleri istenmiştir.

Aynı görev listesi öğrencilere verilmiş ve kendilerinden;

1. Bu hizmetlere ne ölçüde ihtiyaç duyduklarını ve danışmanlarından beklediklerini,

2. Bu hizmetler ne ölçüde gördüklerini ya da bu hizmetlerden ne ölçüde yararlandıklarını belirtmeleri istenmiştir.

Akademik danışmanlar ve öğrencilerin anket maddelerine verdikleri cevapların ortalamaları arasındaki farkın önemli olup olmadığı t testi tekniği ile analiz edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmada ilk olarak "danışmanların akademik danışmanlık görev algıları ile öğrencilerin danışmanlardan görev beklentileri arasında fark var mıdır?" sorusuna yanıt aranmıştır. Danışmanların akademik danışmanlık görev algıları ile öğrencilerin danışmanlardan görev beklentilerine ilişkin puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve t değerleri Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo-1: Akademik danışmanların görev algıları ile öğrencilerin görev beklentilerine ilişkin puanların ortalama, standart sapma ve t değerleri

Madde no	denek türü	N	X	SS	T
1. Her dönem öğrencilere ders programlarını yapmalarında yardımcı olmak.	Öğrenci Danışman	1368 118	3,21 3,08	1,02 1,02	1,32
2. Yeni gelen öğrencilere yönetmelikleri ve fakültede uyulması gereken kuralları açıklamak.	Öğrenci Danışman	1373 119	3,49 2,58	0,83 1,16	8,40***
3. Öğretim üyelerinin öğrencilerden bekledikleri davranışlar hakkında öğrencileri aydınlatmak.	Öğrenci Danışman	1376 119	2,73 2,65	1,06 1,03	0,86
4. Boş zamanlarını en iyi biçimde nasıl değerlendirebilecekleri konusunda öğrencilere bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1375 120	2,07 2,22	1,01 0,98	-1,57
5. Küçük gruplar halinde öğrencilerle düzenli aralıklarla görüşmek.	Öğrenci Danışman	1373 118	3,20 2,58	0,93 0,96	6,97***
6. Devamsız ve başarısız öğrencilerin durumunu izlemek ve gerekirse durumu ailesine bildirmek.	Öğrenci Danışman	1376 119	2,28 1,98	1,17 1,02	2,97**
7. Öğrencilerin yeteneklerini daha yakından tanımalarında yardımcı olmak.	Öğrenci Danışman	1370 120	2,65 2,24	1,04 0,98	4,36***
8. Öğrencilerin öğretim üyeleri ve yöneticilerle daha iyi iletişim kurma yollarını öğrenmelerine yardımcı olmak.	Öğrenci Danışman	1374 119	2,97 2,63	0,95 1,01	3,54***
9. Sınav yönetmeliklerinde yapılan değişiklikleri öğrencilere duyurmak.	Öğrenci Danışman	1373 119	3,53 2,56	0,87 1,24	8,32***
10. Yeni gelen öğrencilere fakülte-deki bölümleri tanıtmak.	Öğrenci Danışman	1375 119	2,86 1,94	1,12 1,12	8,61***
11. Geleceğe ilişkin planları konusunda öğrencilerle konuşmak.	Öğrenci Danışman	1376 118	2,96 2,68	1,00 1,03	1,89
12. Mesleklerinin başarılı birer üyesi olabilmeleri için ne yapmaları konusunda öğrencileri aydınlatmak.	Öğrenci Danışman	1375 119	3,35 3,17	0,84 0,94	2,31*
13. Seçimlik derslerin içeriğini tanıtarak öğrencilerin doğru seçim yapmalarına yardımcı olmak.	Öğrenci Danışman	1372 119	3,47 3,01	0,82 0,99	4,91***
14. Burs olanakları konusunda öğrencilere bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1373 119	3,15 2,40	0,97 1,09	7,30***
15. Öğrencilere fakülte içinde ve çevresinde yararlanabilecekleri hizmetler konusunda bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1370 117	3,02 2,16	0,93 0,97	9,51***
16. Öğrencileri üniversitedeki sağlık hizmetlerinden haberdar etmek.	Öğrenci Danışman	1371 118	2,91 2,03	1,04 1,03	8,87***
17. Maddi sıkıntı içinde bulunan öğrencileri saptamak ve yardım olanaklarından yararlanmalarını sağlamak.	Öğrenci Danışman	1371 117	3,05 2,73	0,98 0,95	3,46**

Madde no	Denek türü	N	X	SS	T
18. Başarısız öğrencilere nereden yardım alabilecekleri konusunda bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1373 116	3,07 2,63	0,94 0,97	4,83***
19. Bir öğrencinin hocası ile arasında anlaşmazlık çıktığında iletişimi kolaylaştırmak için girişimde bulunmak.	Öğrenci Danışman	1370 118	3,00 2,36	1,01 1,07	6,64***
20. Verimli çalışma yöntemleri konusunda öğrencilere bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1366 118	2,84 2,98	1,00 0,92	-1,64
21. Gelecekte katılacakları mesleğin çalışma koşulları ve iş bulma olanakları hakkında öğrencileri aydınlatmak.	Öğrenci Danışman	1367 116	3,40 2,97	0,84 1,00	4,57***
22. Öğrencilerin dertlerini dinlemek ve sıkıntılarını paylaşmak.	Öğrenci Danışman	1372 117	2,58 2,96	1,07 0,86	- 4,45***
23. Öğrencilerin yönetimden istediklerini ilgililere duyurmak.	Öğrenci Danışman	1374 116	3,36 2,66	0,89 1,00	7,28***
24. Üniversitenin sosyal etkinlikleri ile ilgili bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1368 117	2,76 2,06	1,03 0,90	7,95***
25. Görgü kuralları hakkında bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1370 116	1,51 2,00	0,88 1,02	- 5,71***
26. Bir dileklerini fakülte yönetimine ya da başka bir üst makama nasıl iletebilecekleri konusunda öğrencileri aydınlatmak.	Öğrenci Danışman	1372 117	3,01 2,81	1,00 0,97	2,08*
27. Dışarıdan gelen öğrencilere Ankara hakkında bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1373 117	1,96 1,72	1,04 1,81	3,01**
28. Son sınıf öğrencilerine iş bulmada yardımcı olmak.	Öğrenci Danışman	1366 118	2,39 2,02	1,18 0,96	3,92**
29. Öğrencilerin barınma ve beslenme sorunlarının çözümüne yönelik girişimlerde bulunmak.	Öğrenci Danışman	1368 115	2,26 2,07	1,08 0,96	2,04*
30. Öğrencilere yatay geçiş koşulları hakkında bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1374 117	3,14 2,28	0,98 1,04	9,07***
31. Akademik danışmanların görev ve yetkilerinin sınırlarını açıklamak.	Öğrenci Danışman	1371 117	3,28 3,05	0,97 1,00	2,40*
32. Yüksek lisans olanaklarıyla ilgili bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1365 118	3,52 3,31	0,77 0,83	3,44**
33. Duygusal problemleri konusunda yardım alacağı psikolojik yardım hizmetleri hakkında öğrencileri aydınlatmak.	Öğrenci Danışman	1371 118	2,68 2,56	1,08 1,00	1,20

*P<.05

**P<.01

***P<.001

Tablo 1 incelendiğinde 33 maddenin 29'unda öğrencilerin beklenti ortalamalarının akademik danışmanların görev algıları ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Ankette bulunan 33 görev maddesinden 27 'sinde akademik danışmanların görev algıları ile öğrencilerin görev beklentileri arasında değişik düzeylerde önemli farklılıklar olduğu bulunmuştur. Danışmanlarla öğrenciler arasında anlamlı fark bulunan maddelerden bazıları şunlardır.

- Öğrencilere fakülte içinde ve çevresinde yararlanabilecekleri hizmetler konusunda bilgi vermek (madde 15),
- Öğrencileri üniversitedeki sağlık hizmetlerinden haberdar etmek (madde 16) ,
- Yeni gelen öğrencilere fakülte'deki bölümleri tanıtmak (madde 10)

Bu hizmetleri öğrenciler danışmanlarından daha fazla beklerken akademik danışmanlar bunları yeterince görevleri saymamaktadırlar.

Ancak öğrencilerin dertlerini dinlemek ve sıkıntılarını paylaşmak (madde22) ile görgü kuralları hakkında öğrencilere bilgi vermek (madde 25) maddelerinde öğrencilerin ortalamalarının akademik danışmanlardan daha düşük olduğu görülmektedir. Yani öğrenciler bu hizmetleri pek beklemedikleri halde danışmanlar bunları biraz daha fazla olarak görevleri saymaktadırlar.

Her dönem öğrencilere ders programlarını yapmalarında yardımcı olmak (madde 1) ,öğretim üyelerinin öğrencilerden bekledikleri davranışlar (madde 3),boş zamanlarını en iyi nasıl değerlendirebilecekleri konusunda öğrencilere bilgi vermek (madde 4),geleceğe ilişkin planları hakkında öğrencilerle konuşmak (madde 11) , verimli ders çalışma yöntemleri konusunda öğrencilere bilgi vermek (madde20), duygusal problemleri konusunda yardım alabileceği psikolojik yardım hizmetleri konusunda öğrencileri aydınlatmak (madde 33)) maddelerinde ise akademik danışmanların görev algıları ile öğrencilerin görev beklentileri arasında anlamlı fark yoktur.

Araştırmada ikinci olarak "öğrencilerin akademik danışmanlarından bekledikleri hizmetlerle,gördükleri hizmetler

arasında anlamlı bir fark var mıdır?" sorusuna yanıt aranmıştır. Öğrencilerin akademik danışmanlarından bekledikleri hizmetlerle, danışmanlardan gördükleri hizmetlere ilişkin puanların aritmetik ortalama , standart sapma ve t değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo-2: Tüm öğrencilerin bekledikleri ve gördükleri hizmetlere ilişkin puanların aritmetik ortalama, standart sapma ve t değerleri

Madde No	Ölçek Türü				
	N		X	SS	t
1. Her dönem öğrencilerin ders programlarını yapmalarına yapmalarına	1358	Beklenen Görülen	3,20 1,66	1,02 1,03	44,73***
2. Yeni gelen öğrencilere yönetmelik-leri ve fakültede uyulması gereken kuralları açıklamak.	1364	Beklenen Görülen	3,49 1,44	0,83 0,79	68,06***
3. Öğretim üyelerinin öğrencilerden bekledikleri davranışlar hakkında öğrencileri aydınlatmak.	1358	Beklenen Görülen	2,74 1,42	1,06 0,76	38,84***
4. Boş zamanlarını en iyi biçimde na-sıl değerlendirebilecekleri konusunda öğrencilere bilgi vermek.	1359	Beklenen Görülen	2,07 1,26	1,01 1,26	27,35***
5. Küçük gruplar halinde öğrencilerle düzenli aralıklarla görüşmek.	1363	Beklenen Görülen	3,20 1,22	0,93 0,60	66,00***
6. Devamsız ve başarısız öğrencilerin durumunu izlemek ve gerekirse durumu ailesine bildirmek.	1359	Beklenen Görülen	2,28 1,17	1,17 0,52	34,25***
7. Öğrencilerin yeteneklerini daha yakından tanımlarında yardımcı olmak.	1358	Beklenen Görülen	2,65 1,18	1,03 0,53	48,47***
8. Öğrencilerin öğretim üyeleri ve yöneticilerle daha iyi iletişim kurma yollarını öğrenmelerine yardımcı olmak.	1358	Beklenen Görülen	2,97 1,27	0,95 0,61	58***
9. Sınav yönetmeliklerinde yapılan değişiklikleri öğrencilere duyurmak.	1362	Beklenen Görülen	3,53 1,55	0,86 0,92	60,88***
10. Yeni gelen öğrencilere fakülte-deki bölümleri tanıtmak.	1362	Beklenen Görülen	2,86 1,32	1,11 0,72	46,89***

Madde No	N	Ölçek Türü	X	SS	T
11.Geleceğe ilişkin planları konusunda öğrencilerle konuşmak.	1361	Beklenen Görülen	2,86 1,31	1,00 0,67	50,08***
12.Mesleklerinin başarılı birer üyesi olabilmeleri için ne yapmaları konu-sunda öğrencileri aydınlatmak.	1364	Beklenen Görülen	3,36 1,41	0,84 0,76	66,62***
13.Seçimlik derslerin içeriğini tanı-tarak öğrencilerin doğru seçim yap-malarına yardımcı olmak.	1362	Beklenen Görülen	3,46 1,39	0,82 0,79	69,86***
14.Burs olanakları konusunda öğren-cilere bilgi vermek.	1363	Beklenen Görülen	3,15 1,21	0,97 0,57	64,88***
15.Öğrencilere fakülte içinde ve çev-resinde yararlanabilecekleri hizmet-ler konusunda bilgi vermek.	1362	Beklenen Görülen	3,02 1,27	0,93 0,60	59,19***
16.Öğrencileri üniversitedeki sağlık hizmetlerinden haberdar etmek.	1358	Beklenen Görülen	2,91 1,23	1,03 0,57	54,01***
17.Maddi sıkıntı içinde bulunan öğ-rencileri saptamak ve yardım olanak-larından yararlanmalarını sağlamak.	1360	Beklenen Görülen	3,05 1,29	0,98 0,67	57,57***
18.Başarısız öğrencilere nereden yar-dım alabilecekleri konusunda bilgi vermek.	1360	Beklenen Görülen	3,07 1,25	0,94 0,63	61,23***
19.Bir öğrencinin hocası ile arasında anlaşmazlık çıktığında iletişimi ko-laylaştırmak için girişimde bulunmak.	1359	Beklenen Görülen	3,00 1,27	1,01 0,65	55,80***
20.Verimli çalışma yöntemleri konu-sunda öğrencilere bilgi vermek.	1350	Beklenen Görülen	2,84 1,33	0,99 0,68	49,21***
21.Gelecekte katılacakları mesleğin çalışma koşulları ve iş bulma olanak-ları hakkında öğrencileri aydınlatmak	1354	Beklenen Görülen	3,41 1,41	0,83 0,75	67,22***
22.Öğrencilerin dertlerini dinlemek ve sıkıntılarını paylaşmak.	1358	Beklenen Görülen	2,59 1,30	1,07 0,66	40,06***

23.Öğrencilerin yönetimden istedik-Jerini ilgililere duyurmak.	1359	Beklenen Görülen	3,37 1,30	0,88 0,67	69,37***
Madde Nof	N	Ölçek Türü	X	SS	T
24.Üniversitenin sosyal etkinlikleri ile ilgili bilgi vermek.	1353	Beklenen Görülen	2,76 1,28	1,03 0,62	48,40***
25.Görgü kuralları hakkında bilgi vermek.	1345	Beklenen Görülen	1,51 1,20	0,88 0,57	12,26***
26.Bir dileklerini fakülte yönetimine ya da başka bir üst makama nasıl iletebilecekleri konusunda öğrencileri aydınlatmak.	1357	Beklenen Görülen	3,01 1,31	1,00 0,65	54,37***
27.Dışarıdan gelen öğrencilere Ankara hakkında bilgi vermek.	1353	Beklenen Görülen	1,96 1,16	1,03 0,51	27,46***
28.Son sınıf öğrencilerine iş bulmada yardımcı olmak.	1344	Beklenen Görülen	2,39 1,19	1,18 0,56	35,92***
29.Öğrencilerin barınma ve beslenme sorunlarının çözümüne yönelik girişimlerde bulunmak.	1348	Beklenen Görülen	2,26 1,17	1,08 0,54	35,01***
30.Öğrencilere yatay geçiş koşulları hakkında bilgi vermek	1359	Beklenen Görülen	3,14 1,31	0,98 0,69	58,55***
31.Akademik danışmanların görev ve yetkilerinin sınırlarını açıklamak.	1357	Beklenen Görülen	3,28 1,27	0,97 0,65	63,88***
32.Yüksek lisans olanaklarıyla ilgili bilgi vermek.	1351	Beklenen Görülen	3,52 1,38	0,77 0,76	73,86***
33.Duygusal problemleri konusunda yardım alacağı psikolojik yardım hizmetleri hakkında öğrencileri aydınlat-mak	1356	Beklenen Görülen	2,69 1,21	1,08 0,60	45,46***

***p<.001

Tablo 2’de verilen sonuçlar incelendiğinde tüm maddelerde öğrencilerin akademik danışmanlardan beklenti ortalamalarının, gördükleri hizmetlere ilişkin ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin danışmanlarından bekledikleri hizmetlerle, onlardan gördükleri hizmetlere ilişkin puan ortalamaları arasında

ankette bulunan tüm maddelerde .001 düzeyinde önemli farklar olduğu görülmektedir.Yani tüm maddelerde belirtilen hizmetleri öğrenciler bekledikleri oranda göremediklerini ifade etmişlerdir.

Bu araştırmada üçüncü olarak "akademik danışmanların verebildiklerini ifade ettikleri danışmanlık hizmetleri ile öğrencilerin verildiğini ifade ettikleri hizmetler arasında anlamlı fark var mıdır?" sorusuna yanıt aranmıştır. Akademik danışmanların verebildiklerini ifade ettikleri danışmanlık hizmetleri ile öğrencilerin verildiğini ifade ettikleri hizmetlere ilişkin puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve t değerleri Tablo 3' de verilmiştir.

Tablo-3: Danışmanların verebildiklerini ifade ettikleri hizmetler ile öğrencilerin verildiğini ifade ettikleri hizmetlere ilişkin puanların ortalama , standart sapma ve t değerleri

Madde no	Denek türü	N	X	SS	t
1.Her dönem öğrencilere ders programlarını yapmalarında yardımcı olmak.	Öğrenci Danışman	1371 111	1,66 3,02	1,03 1,09	- 13,33***
2.Yeni gelen öğrencilere yönetmelikleri ve fakültede uyulması gereken kuralları açıklamak.	Öğrenci Danışman	1374 112	1,44 2,49	0,79 1,00	- 10,77***
3.Öğretim üyelerinin öğrencilerden bekledikleri davranışlar hakkında öğrencileri aydınlatmak.	Öğrenci Danışman	1366 113	1,43 2,43	0,77 1,03	- 10,22***
4.Boş zamanlarını en iyi biçimde nasıl değerlendirebilecekleri konusunda öğrencilere bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1366 111	1,27 2,10	0,62 0,85	- 10,10***
5.Küçük gruplar halinde öğrencilerle düzenli aralıklarla görüşmek.	Öğrenci Danışman	1371 112	1,23 2,00	0,60 0,85	-9,32***
6.Devamsız ve başarısız öğrencilerin durumunu izlemek ve gerekirse durumu ailesine bildirmek.	Öğrenci Danışman	1366 111	1,17 1,58	0,53 0,80	-5,23***
7.Öğrencilerin yeteneklerini daha yakından tanımalarında yardımcı olmak.	Öğrenci Danışman	1369 113	1,18 1,94	0,54 0,83	-9,56***
8.Öğrencilerin öğretim üyeleri ve yöneticilerle daha iyi iletişim kurma yollarını öğrenmelerine yardımcı olmak.	Öğrenci Danışman	1365 113	1,28 2,39	0,62 0,93	- 12,54***
9.Sınav yönetmeliklerinde yapılan değişiklikleri öğrencilere duyurmak.	Öğrenci Danışman	1371 112	1,56 2,61	0,92 1,16	-9,38***
10.Yeni gelen öğrencilere fakülte-deki bölümleri tanıtmak.	Öğrenci Danışman	1368 112	1,32 1,80	0,72 0,97	-5,05***

11.Geleceğe ilişkin planları konusunda öğrencilerle konuşmak.	Öğrenci Danışman	1366 113	1,31 1,47	0,67 0,94	- 12,87***
12.Mesleklerinin başarılı birer üyesi olabilmeleri için ne yapmaları konusunda öğrencileri aydınlatmak.	Öğrenci Danışman	1372 112	1,41 2,72	0,77 0,95	- 14,20** *
13.Seçimlik derslerin içeriğini tanı-tarak öğrencilerin doğru seçim yap-malarına yardımcı olmak.	Öğrenci Danışman	1371 112	1,39 2,65	0,80 1,06	- 12,26** *
14.Burs olanakları konusunda öğrencilere bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1371 113	1,21 2,12	0,58 0,97	-9,78***
15.Öğrencilere fakülte içinde ve çevresinde yararlanabilecekleri hizmet-ler konusunda bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1372 111	1,26 1,92	0,61 0,86	-7,95***
16.Öğrencileri üniversitedeki sağlık hizmetlerinden haberdar etmek.	Öğrenci Danışman	1368 112	1,23 1,87	0,58 0,89	-7,48***
17.Maddi sıkıntı içinde bulunan öğrencileri saptamak ve yardım olanak-larından yararlanmalarını sağlamak.	Öğrenci Danışman	1369 112	1,29 2,30	0,68 0,99	- 10,71** *
18.Başarısız öğrencilere nereden yardım alabilecekleri konusunda bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1369 110	1,25 2,17	0,64 0,90	- 10,42** *
19.Bir öğrencinin hocası ile arasında anlaşmazlık çıktığında iletişimi kolaylaştırmak için girişimde bulunmak.	Öğrenci Danışman	1366 111	1,27 2,02	0,65 0,97	-7,99***
20.Verimli çalışma yöntemleri konusunda öğrencilere bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1363 110	1,33 2,63	0,69 0,97	- 13,82** *
21.Gelecekte katılacakları mesleğin çalışma koşulları ve iş bulma olanak-ları hakkında öğrencileri aydınlatmak.	Öğrenci Danışman	1369 112	1,41 2,71	0,76 0,93	- 14,37** *
22.Öğrencilerin derterini dinlemek ve sıkıntılarını paylaşmak.	Öğrenci Danışman	1366 112	1,30 2,75	0,66 0,98	- 15,35** *
23.Öğrencilerin yönetimden istedik-lerini ilgililere duyurmak.	Öğrenci Danışman	1366 111	1,30 2,33	0,67 0,98	- 11,00** *
24.Üniversitenin sosyal etkinlikleri ile ilgili bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1363 111	1,28 1,96	0,62 0,91	-7,69***
25.Görgü kuralları hakkında bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1356 112	1,20 1,96	0,58 0,98	-8,01***
26.Bir dileklerini fakülte yönetimine ya da başka bir üst makama nasıl ile-tebilecekleri konusunda öğrencileri aydınlatmak.	Öğrenci Danışman	1365 111	1,31 2,50	0,66 1,00	- 12,39** *
27.Dışarıdan gelen öğrencilere Ankara hakkında bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1361 112	1,16 1,64	0,52 0,77	-6,58***
28.Son sınıf öğrencilerine iş bulmada yardımcı olmak.	Öğrenci Danışman	1355 111	1,19 1,91	0,56 0,94	-7,94***
29.Öğrencilerin barınma ve beslen-me sorunlarının çözümüne yönelik girişimlerde bulunmak.	Öğrenci Danışman	1360 110	1,18 1,88	0,55 0,80	-9,04***
30.Öğrencilere yatay geçiş koşulları hakkında bilgi vermek	Öğrenci Danışman	1366 112	1,31 2,05	0,70 0,95	-8,15***
31.Akademik danışmanların görev ve yetkilerinin sınırlarını açıklamak.	Öğrenci Danışman	1366 112	1,27 2,64	0,66 1,08	- 13,23** *
32.Yüksek lisans olanaklarıyla ilgili bilgi vermek.	Öğrenci Danışman	1363 112	1,38 3,04	0,77 0,93	- 18,36** *

33.Duygusal problemleri konusunda yardım alacağı psikolojik yardım hizmetleri hakkında öğrencileri aydınlatmak	Öğrenci Danışman	1365 112	1,21 2,14	0,60 1,05	-9,30***
--	------------------	-------------	--------------	--------------	----------

***P<.001

Tablo 3’de görüldüğü gibi, akademik danışmanların verebildikleri ifade ettikleri hizmetler ile öğrencilerin verildiğini ifade ettikleri hizmetlere ilişkin puan ortalamaları arasında tüm maddelerde .001 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Maddelerin ortalamalarına bakıldığında tüm maddelerde akademik danışmanların ortalamalarının öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.Başka bir ifade ile akademik danışmanlar bu hizmetleri daha fazla verebildiklerini ifade ederken, öğrenciler bu hizmetleri pek göremediklerini belirtmişlerdir.

Tartışma

Bu araştırmada akademik danışmanlar ile öğrencilerin akademik danışmanlık görev algıları arasında anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur.

Araştırmada her dönem öğrencilerin ders programlarını yapmalarında yardımcı olmak, öğretim üyelerinin öğrencilerden beledikleri davranışlar hakkında öğrencileri aydınlatmak, onlara boş zamanlarını nasıl değerlendirebilecekleri konusunda bilgi vermek,geleceğe ilişkin planları konusunda konuşmak,verimli ders çalışma yöntemleri konusunda bilgi vermek, duygusal problemleri konusunda yardım alabilecekleri hizmetler konusunda aydınlatmak gibi akademik danışmanların görevleri olarak saydıkları hizmetleri, öğrencilerde danışmanlarından beklemektedirler.

Bunların dışında kalan maddelerde akademik danışman ve öğrenciler arasında bu konuda bir anlayış birliğinin olmadığı söylenebilir.Araştırmada böyle bir sonucun çıkmış olması akademik danışmanların görevlerinin yeterince açık olarak tanımlanmamış olmasından kaynaklanabilir.Böyle bir durumda

danışmanlar görevleri olarak kabul ettikleri hizmetleri yapmaktadırlar.Öğrencilerinde akademik danışmanlarının görevlerinin ne olduğunu tam olarak bilmedikleri için, onlardan danışmanlık rollerine girmeyen görevleri de bekledikleri anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin akademik danışmanlarından bekledikleri hizmetler önem sırasına göre; sınav yönetmeliklerinde yapılan değişiklikleri öğrencilere duyurmak,yeni gelen öğrencilere yönetmelikleri ve fakültede uyulması gereken kuralları açıklamak,seçimlik derslerin içeriğini tanıtarak öğrencilerin doğru seçim yapmalarına yardımcı olmak,mesleklerinin başarılı bir üyesi olabilmek için ne yapmaları gerektiği konusunda öğrencileri aydınlatmak,her dönem öğrencilere ders programı yapmalarında yardımcı olmak,küçük gruplar halinde öğrencilerle düzenli aralıklarla görüşmektir.

Akademik danışmanlar ise önem sırasına göre;Yüksek lisans olanaklarıyla ilgili bilgi vermek, mesleklerinin başarılı bir üyesi olabilmek için ne yapmaları gerektiği konusunda öğrencileri aydınlatmak, her dönem ders programı yapmalarında yardımcı olmak, seçimlik derslerin içeriğini tanıtarak öğrencilerin doğru seçim yapmalarına yardımcı olmak hizmetleri daha fazla görevleri olarak algılamaktadırlar.

Öğrencilerin akademik danışmanlarından en az bekledikleri hizmetler ise;Dışarıdan gelen öğrencilere Ankara hakkında bilgi vermeleri ve görgü kuralları hakkında bilgi vermeleridir.Bu maddeleri akademik danışmanlarda görevleri olarak algılamamaktadırlar.Ancak farklı kültürel çevrelerden gelen öğrencilerin bu yeni çevreyi ve bu çevrenin değerlerini,kurallarını bilmesi öğrencilerimizin bu yeni çevreye uyum sağlayarak kendisinden beklenen akademik verimi göstermesinde oldukça önemli olmaktadır.

Araştırmanın en önemli bulgusu ise öğrencilerin akademik danışmanlarından bekledikleri hizmetlerin çok azını görebildiklerini ifade etmiş olmalarıdır.

Akademik danışman ve öğrencilerin verilen hizmetlere ilişkin yanıtları incelendiğinde, akademik danışmanların verebildiklerini iddia ettikleri hizmetleri, öğrenciler aynı düzeyde verilmediğini ifade etmişlerdir.Yani danışmanlar akademik danışmanlık hizmetlerini yeteri kadar yerine getirdiklerini düşünürken , öğrenciler bu hizmetlerden yararlanmadıklarına inanmaktadırlar. Danışmanlarla öğrenciler arasındaki danışmanlık hizmetlerine ilişkin görüş farklılığının fazla olması, danışmanlar ve öğrenciler arasındaki iletişim noksanlığının kanıtı olarak değerlendirilebilir.

Araştırmada elde edilen bu bulgular her bir fakülte için ayrı ayrı incelendiğinde ise fakülteler arasında pek fark olmadığı görülmektedir. Araştırmanın bulguları aynı zamanda bu konuda yapılmış daha önceki araştırma bulgularıyla da tutarlılık göstermektedir (Kuzgun, 1989, Tümkiye-Acımış, 1990, Demir, 1995).

Araştırmada akademik danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik olarak danışmanların görüşleri de alınmıştır. Buna göre akademik danışmanlar tarafından en fazla benimsenen öneriler şunlardır:

1.Sağlık-Kültür ve Spor Daire başkanlığı tarafından, kayıt sırasında öğrencilere yararlanabilecekleri hizmetler hakkında bilgi içeren broşürler verilmeli,

2.Psikolojik sorunlarla gelen öğrencilere yardımcı olacak uzmanlık birimleri oluşturulmalı,

3.Fakülte yöneticileri yönetmelikler ve seçimlik derslerle ilgili materyaller hazırlamalı ve bunları danışmanlara ulaştırmalı

4.Bölüm danışmanları her dönemin başında ve sonunda toplanarak öğrenci sorunlarını görüşmeli

5.Danışmanlık hizmetlerinin grup halinde öğrencilerle yapılabilmesi için yer ve zaman ayrılmalıdır.

Kaynaklar

- 1 . Aydın, A. (1987). Öğrencilerin psikolojik danışma ve rehberlik uygulamalarına ilişkin algı ve beklentileri. **Eğitim ve Bilim**, 12(65), 61-69.
- 2 . Can, G. (1995). Öğretim elemanlarının akademik danışmanlık nitelikleri ve akademik danışmanlara yönelik bilgilendirme hizmetlerinin etkililiği, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- 3 . Demir, A. (1995). Akademik danışmanların ve öğrencilerin akademik danışmanlık hizmetleriyle ilgili değerlendirmelerinin karşılaştırılması, **Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**, Cilt 2, Sayı 6.
- 4 . Gülermen, A. (1989). Akademik danışmanlara rehberlik ve psikolojik danışman niteliğinin kazandırılması. **Yükseköğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma Toplantısı**. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 161, 43-48.
- 5 . Kuzgun, Y. (1989). Öğrencilerin akademik danışmanlardan bekledikleri görevler ve danışmanların görev algıları. **Yükseköğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma Toplantısı**. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 161, 115-126.
- 6 . Tümkaya, S. (1990). **Akademik danışmanlar ve öğrencilerin akademik danışmanlık görev algıları ile verilen akademik danışmanlık hizmetlerini değerlendirmeleri**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.